

**Vele gaven, één Geest, vele leden, één lichaam
(I Korinthe 12)
Bestuurlijk Beleids- en Gebouwenplan
van de Parochie HH. Paulus en Ludger 2023-2027
Samenvatting**

Inhoud

1 Vooraf	3
2 De huidige situatie	3
2.1 De leden van het ene lichaam en hun gaven toen en nu	3
2.2 Onze parochie ook verankerd in de dorpen	4
2.3 Aantallen parochianen, deelname aan de HH. Sacramenten, kerkelijke uitvaarten, kerkbezoeken en vrijwilligers.	5
2.4 Financiën	5
2.4.1 Vermogensbeheer	5
2.4.2 Vermogen toebedeeld aan locaties en totaal	6
2.4.3 Voorzieningen groot onderhoud per locatie met en zonder gebouwen en totaal	6
2.4.4 Voorzieningen parochiële begraafplaatsen en totaal	6
2.4.5 Baten en lasten exploitatie per locaties en totaal in de parochie	7
2.4.6 Conclusies	7
3 Naar de dag van morgen	8
3.1 Moed en vertrouwen	8
3.2 Toekomstvisie	8
3.3 De taken van het parochiebestuur en de beheercommissies	8
3.4 Visie op besturen: vele gaven, één Geest, vele leden, één lichaam	9
4 Beleid in de periode 2023- 2027	9
4.1 Het ondersteunen van het pastoraat en de pastores	9
4.2 De zorg voor het personeel in loondienst	10
4.3 De zorg voor de vrijwilligers	10
4.4 Kerkgebouwen, pastorieën, andere gebouwen, bezittingen, financiën waaronder vermogensbeheer. Duurzaamheid, het sociale gezicht en solidariteit	11
4.5 De parochiële begraafplaatsen	13
4.6 De interne en externe communicatie	13
5 Evaluatie	14

1 Vooraf

De titel: 'Vele gaven, één Geest, vele leden, één lichaam' zijn woorden van de apostel Paulus aan de christenen van Korinthe. Dat kleine groepje christenen woonde in een omgeving waar uiterlijkheid, aanzien en aandacht voor het ego voorop stonden. Uitbuitingen en het najagen van bedenkelijke genoegens tekenden er de staat van het morele leven. Het zijn beeldende woorden waarmee Paulus het belang naar voren brengt van ieders gaven voor de opbouw van de gemeente.

Gaven van de Geest gaat over méér dan talenten. Paulus meldt dat de Geest kan aansluiten bij iemands talenten en capaciteiten. Die kunnen dienstbaar gemaakt worden, verder ontwikkeld worden en versterkt voor het grote geheel. Maar deze kwaliteiten kunnen ook in de weg zitten. In de heilige Schrift gaat het nogal eens over mensen die het redelijk goed met zichzelf schijnen te hebben getroffen en zichzelf geschikt achten en begaafd voor hun taak. Het probleem is dan dat zij meer op zichzelf zijn gericht dan op het belang van het grote geheel. De heilige Geest kan ook gaven schenken die mensen eigenlijk niet in zich zelf denken te hebben. Niemand heeft alle gaven. De gaven worden verspreid over alle gelovigen. Paulus vergelijkt een geloofsgemeenschap als eenheid zoals een lichaam en zijn ledematen ook een eenheid vormen. 'Welnu, gij zijt het lichaam van Christus, en ieder van u is een lid van dit lichaam'. Dit beeld van de vele gaven en één Geest en vele leden, één lichaam houden we voor ogen wanneer we kijken naar de toekomst van de parochie.

De H. Paulus is de mede patroon van onze parochie. Ook de H. Ludger is dat. De zendeling, die rond het jaar 800 door onze huidige Achterhoek trok, in een wereld, waarin hij met zijn blijde boodschap allesbehalve welkom was. Het recht van de sterksten gold daar. Hij stichtte hier de eerste kleine christengemeenten en kleine kerkjes. Hij had een bijzondere band met de apostel Paulus en kopieerde zijn brieven.

Om te komen tot een nieuw beleidsplan zijn vragenlijsten naar de beheercommissies gezonden en was er overleg binnen het parochiebestuur. In de volgende hoofdstukken richten wij ons op de huidige situatie van parochie en geloofsgemeenschappen en op de nabije toekomst. Het plan is dienstbaar aan het pastorale beleidsplan 'Verbonden in Christus 2021-2025', opgesteld door het pastoraal team in september 2020.

2 De huidige situatie

2.1 De leden van het ene lichaam en hun gaven toen en nu

Onze parochie is geen uitzondering. Wij zitten in een sterke krimp. Wij dienen dit onder ogen te zien. Onze parochie met 16 geloofsgemeenschappen, met en zonder een kerkgebouw, staat voor een grote uitdaging. Het aantal pastores en pastorale taken staat in geen verhouding tot de omvang van de parochie in de Oost-Achterhoek. Te constateren is dat hier en daar onvoldoende wordt beseft dat de parochie groter is dan de eigen locatie. De volkskerk is voorbij. Wij zijn een keuzekerk geworden. Er is een aantal oorzaken: de doorzettende secularisatie, een gevoeld wantrouwen van instituten, individualisering en verzakelijking met als gevolg een tanende sociale cohesie. Dan zijn er de ergerlijke gebeurtenissen van misbruik in onze kerk. Tenslotte heeft de coronaperiode de krimp bevorderd. Toch: naast het feit dat kerkmensen zich inzetten voor de noden dichtbij en veraf, is er in de samenleving ook behoefte aan verdieping. Velen zoeken die buiten onze traditie. Dit alles kan ons ontmoedigen.

Het verleden geeft ons moed

Opstaan in een ogenschijnlijk hopeloze situatie is ook in het verleden gebeurd. De kerkelijke geschiedenis kent tijden waarin het geloof bijna verdwenen leek. Kleine gemeenschappen probeerden het hoofd boven water te houden o.l.v. missionaire voorgangers. Dat was al zo in de tijd van St.-Ludger. In de 14e eeuw ontstond in het oosten van ons huidige land een vernieuwingsbeweging. Men streefde naar een innerlijk geloofsleven, in eenvoud. Het was de Moderne Devotie, die in West-Europa een grote bloei kende o.a. door het boekje met een verzameling spreuken van Thomas à Kempis 'De Navolging van Christus'. In de 16e eeuw leek een eind te komen aan de rooms-katholieke kerk. In de tijd van onderdrukking trokken kleine groepjes katholieken vanuit onze dorpen naar grenskappellen. Philippus Rovenius was apostolisch vicaris van de Hollandse Zending van 1614 tot 1651. Hij woonde o.a. in Groenlo. Rovenius en zijn missionaire helpers brachten nieuw elan in een schijnbaar hopeloze situatie.

In de 19^e eeuw na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie, ontstonden in onze dorpen kerkgebouwen. Het rijke roomse leven werd een vanzelfsprekendheid. Ook missionarissen uit de Oost-Achterhoek trokken erop uit om het geloof te verkondigen. Die tijd is definitief voorbij. De ouderen in onze gemeenschappen echter zitten in hun hoofden en harten veelal nog met de gedachtenis aan de volkskerk. De geschiedenis kan ons wijzen op het belang van de kracht van kleine gemeenschappen, waarin de verschillende gaven een plek verkrijgen. Zonder verwijten aan elkaar over de teloorgang. Wij zijn nog steeds gezegend met toegewijde pastores voor een te groot gebied. Wij beschikken over een parochiebestuur waarin de taken naar de verschillende gaven zijn verdeeld. In de dorpen binnen onze parochie zijn beheercommissies, waarin de leden met hun gaven en aan de hand van een reglement de taken verrichten. Er zijn vele gedreven vrijwilligers die in uitvoerende zaken hun gaven, ook met handen en praktische deskundigheden, beschikbaar stellen voor de gemeenschap. Kortom: we vormen één lichaam met leden en hun gaven, hoewel de leeftijdsopbouw van de leden verjonging nodig maakt.

2.2 Onze parochie ook verankerd in de dorpen

In onze parochie is de basiliek van de H. Calixtus in Groenlo het Eucharistisch centrum als een zich ontwikkelend kloppend hart van het ene lichaam. Het is voor de geloofsgemeenschap daar een grote opdracht om dat kloppend hart te zijn. Daarbij horen gastvrije verbindingen mét en faciliteiten vóór de zusters en broeders van andere geloofsgemeenschappen, voor pastorale activiteiten en ontmoetingen. In de overige geloofsgemeenschappen is een aantal kerken aan de goddelijke eredienst onttrokken of zullen nog een herbestemming verkrijgen. De vraag is dan: Zal de presentie van het geloof in deze plaatsen verdampen? Of zijn er mogelijkheden om naar kansen en spankracht als kleine geloofsgemeenschap lokaal present te blijven? Het pastoraal beleidsplan geeft hierop een positief antwoord. Maar dan zijn er plaatselijke initiatieven nodig. Het gaat daarbij om de 'binnenkant van het geloof' met kleine initiatieven en projecten die op lokaal niveau geloofsbeleving, onderlinge verbondenheid en diaconale inzet - omzien naar elkaar – bevorderen. Als die verankering lukt, en er zijn reeds aanstekelijke voorbeelden, zal de behoefte om het geloof met elkaar te delen, in de eigenheid van het dorp, in stand blijven in verbinding met het Eucharistisch centrum en de pastores. Het parochiebestuur wil waken

voor een soort klasseindeling van de status van geloofsgemeenschappen, samenkomsten en activiteiten. In het beleid van het parochiebestuur is vastgelegd dat de locaties gefaciliteerd dienen te blijven, mits men aldaar met enige structuur een geloofsgemeenschap in stand houdt. Concreet houdt dit in dat de gelden van een locatie in principe geormerkt blijven, zonder het geheel uit het oog te verliezen. Een kleine geloofsgemeenschap die naar mogelijkheden en spankracht activiteiten ontwikkeld, kan dat in een actie Kerkbalans ook kenbaar maken en zo bijdragen aan de continuïteit van de stoffelijke zaken ter plaatse en in de parochie.

2.3 Aantallen parochianen, deelname aan de HH. Sacramenten, kerkelijke uitvaarten, kerkbezoeken en vrijwilligers.

In het Beleids- en Gebouwenplan staat van elke locatie een tabel van deze deelname vanaf 2017 t/m 2022. De conclusie is:

De deelname aan het kerkelijk leven laat een eenduidig beeld zien: een geringe deelname. Er zijn echter aanzienlijke aantallen vrijwilligers actief. Wij kunnen echter constateren dat deze groep overwegend bestaat uit 65-plussers. Op de kerklocaties staat het aantal bezoekers aan de eredienst in geen verhouding tot de grootte van het kerkgebouw. Op locaties zonder kerkgebouw worden veelal één keer per maand gebedsdiensten gehouden. Het aantal bezoekers daaraan verschilt nauwelijks van het aantal toen het kerkgebouw nog in gebruik was. Sacramenten vormen wezenlijke ankers in het geloofsleven. De getoonde cijfers laten een sterke daling zien. Van de toediening van het H. Sacrament der zieken zijn geen gegevens. De daling van het aantal kerkelijke uitvaarten is vóór 2017 al ingezet. Op enkele locaties is sprake van enige stabilisatie in uitvaarten. Op andere zet de daling door.

2.4 Financiën

2.4.1 Vermogensbeheer

Het vermogen van de parochie bestaat uit:

- * rekeningcourant saldi, spaarrekeningen en deposito's.
- * Beleggingen bij het Vermogens Fonds Aartsbisdom Utrecht (VAU) en bij de Rabobank.
- * Onroerende goederen bestaande uit landerijen, woningen en gebouwen

De verdeling thans is respectievelijk 20%, 25% en 55% . Door deze verdeling is sprake van een voldoende risicospreiding. Het vermogen van de parochie is belegd met een defensief risicoprofiel.

Het onroerend goed van alle locaties (pastorieën, verpachte landerijen, winkelpanden/woonhuizen) wordt omwille van de continuïteit beheerd door twee aangestelde deskundige vrijwilligers, die het beheer uitvoeren met advisering van bureau 'Boerman Kreek' te Steenderen en bureau 'Kantoor der kerkelijke goederen' (KKG) te Amersfoort. Het parochiebestuur heeft bij dit beheer de eindverantwoordelijkheid.

2.4.2 Vermogen toebedeeld aan locaties en totaal

In een tabel wordt het vermogen per locatie en totaal vermeld voor de jaren 2020, 2021 en 2022, groot respectievelijk € 7.779.231,- € 8.416.341,- en € 9.030.000,- . De toename wordt veroorzaakt door de verkoop van kerken, pastorieën en een enkele woning.

2.4.3 Voorzieningen groot onderhoud per locatie met en zonder gebouwen en totaal

	2020	2021	2022
Aalten	46.627	46.627	0
Beltrum	51.000	61.862	72.000
Bredevoort	2.889	0	0
Eibergen	137.650	143.892	90.000
Groenlo	20.619	0	0
Harreveld	89.203	100.441	0
Lichtenvoorde	334.929	334.923	330.000
Lievelede	34.526	34.526	34.500
Mariënvelde	17.319	32.149	42.000
Meddo	13.824	13.824	0
Neede	160.993	160.993	161.000
Rekken	67.500	0	0
Rietmolen	19.201	0	0
Vragender	0	0	0
Winterswijk	243.992	243.992	200.000
Zieuwent	196.749	227.542	240.000
Totaal van de parochie	1.437.021	1.400.771	1.169.500

De gereserveerde gelden op de locaties laten grote verschillen zien. Het ene gebouw is ook het andere niet. Te constateren is echter dat kerkgebouwen en oude pastorieën zeer onderhoudsgevoelig zijn. De rapporten van de monumentenwacht en de daaruit genomen hoogst noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden en kosten daarvan worden op termijn niet gedekt door de reservering op locatie en niet door het totaal van de reserveringen.

2.4.4 Voorzieningen parochiële begraafplaatsen en totaal

	2020	2021	2022
Aalten	0	0	0
Beltrum	83.610	100.798	95.000
Bredevoort	0	0	0
Eibergen	65.825	64.797	64.000
Groenlo	0	0	0
Harreveld	149.909	139.519	140.000
Lichtenvoorde	0	0	0
Lievelede	191.218	192.015	192.000
Mariënvelde	12.216	12.216	12.216
Meddo	70.446	69.282	68.000
Neede	48.532	48.155	48.000
Rekken	20.928	20.282	20.000
Rietmolen	49.681	49.016	49.000
Vragender	10.000	10.000	10.000

Winterswijk	238.586	238.086	210.000
Zieuwent	224.708	224.708	225.000
Totaal van de parochie	1.165.659	1.168.874	1.133.216

Voor het beleid van de 12 parochiële begraafplaatsen, zoals de huidige ontwikkelingen en mogelijk toekomstige consequenties, wordt in hoofdstuk 4.5 ingegaan.

2.4.5 Baten en lasten exploitatie per locaties en totaal in de parochie

In dit exploitatieoverzicht is rekening gehouden met de herbestemmingen van de kerken in Aalten, Bredevoort, Harreveld, Lievelede, Meddo, Rekken en Vragender. Nog niet met die kerken die in dit Beleids- en Gebouwenplan op de nominatie staan te worden onttrokken aan de goddelijke eredienst. De exploitatie is exclusief de kosten voor de Centrale Administratie.

Per locatie worden in een tabel de baten en lasten over de jaren 2020 en 2021 weergegeven en de geprognosticeerde over de jaren 2022 t/m 2025. Locaties met een kerkgebouw kampen met minimale positieve cijfers en in de prognoses veranderen deze op vijf locaties in negatieve, terwijl bij de overige de marge minimaal blijft. Belangrijk in dit hoofdstuk is de tabel:

Exploitatie totaal van de parochie met correctie van de incidentele baten minus de lasten

	2021	2022	2023	2024	2025
Incid. Baten minus Incid. Lasten	141.146	521.404	1.564.000	-	-
Gecorrigeerd resultaat	-/- 180.400	-/- 312.022	-/- 528.855	86.133	18.507

2.4.6 Conclusies

Onze parochie is een solvabele entiteit. Wel staat onze exploitatie, zodra de incidentele baten en lasten worden geëlimineerd, sterk onder druk (zie de tabel hierboven). De opbrengsten uit bezittingen en beleggingen zijn laag aangehouden. Dit in verband met de te verwachten koers en rente ontwikkelingen 2023, veroorzaakt door een ongewisse toekomst met inflatie, de energiecrisis en de oorlog in Oekraïne. Ook de fors begrote energiekosten vormen een belangrijk negatief onderdeel in onze exploitatie.

Onze parochie dient het beleid voor te zetten om bepaald onroerend goed af te stoten. Bij verkoop van onroerend goed (kerken en pastorieën) zullen immers de flinke onderhoudskosten dalen en uit de opbrengsten kunnen extra gelden worden gegenereerd. Die verkoop klemt des te meer omdat er op termijn ook plannen zijn dat eigenaren van huurhuizen (en dat zijn onze pastorieën) duurzaamheidsmaatregelen dienen te nemen. Deze te verrichten investeringen wegen dan niet op tegen de huurinkomsten. De tabellen van de baten en lasten en de exploitatie totaal van de parochie, met correctie van de incidentele baten minus de lasten, spreken dus voor zich. Het is de visie van het parochiebestuur dat de opbrengsten uit bezittingen, w.o. die van de beleggingen, de daling in de opbrengsten van parochianen moeten opvangen om zo vanaf 2024 zwarte cijfers te kunnen schrijven. Voor de

continuïteit op de middellange en lange termijn is dit een voorwaarde. De in dit beleidsplan genoemde cijfers van de 16 afzonderlijke locaties zijn opgenomen om te inventariseren, maar vormen geen uitgangspunt voor beleid. Hiervoor zijn de jaarcijfers van de parochie als geheel leidend.

3 Naar de dag van morgen

3.1 Moed en vertrouwen

Vaak klinken geluiden van boosheid en verwijten over hoe het allemaal zover is gekomen. Moedeloosheid komt naar boven. Er is vrees dat in een dorp zonder kerkgebouw de geloofsgemeenschap volledig zal verdampen en dat de instelling van een Eucharistisch centrum geen oplossing is. Het onderkennen van de realiteit en de overtuiging dat wij, kleiner in getal, ook nu nog een gemeenschap zijn met vele gaven, één Geest, met vele leden, één lichaam, kan nieuw elan voortbrengen. Daarbij kunnen de voorbeelden uit de geschiedenis van onze kerk, zoals in hoofdstuk 2.1 is verwoord ons moed en vertrouwen geven. Onze verre voorouders met hun voorgangers stonden voor een soortgelijke opgave.

3.2 Toekomstvisie

Overwegende de huidige situatie, daarbij gevoegd de dienstbaarheid aan het pastorale beleidsplan, ziet het parochiebestuur voor de toekomst het volgende beeld:

- a. Er is één goed gefaciliteerd en gastvrij Eucharistisch centrum te Groenlo, als kloppend hart van de parochie.
- b. Aan het eind van de beleidsperiode zijn er in de parochie hooguit 3 à 4 kerklocaties, inclusief het Eucharistisch centrum.
- c. In de dorpen met of zonder kerkgebouw zijn kleine gestructureerde geloofsgemeenschappen die naar vermogen, span- en draagkracht de plaatselijke presentie van ons geloof laten zien, horen en voelen. Geormerkte gelden kunnen worden ingezet in afstemming met het parochiebestuur en de pastores.
- d. Het beheer van de financiën wordt omwille van de zeer belastende taakomvang voor een penningmeester en de hoge kosten bij de huidige decentrale opzet omgevormd naar een meer centraal beheer. Opbrengsten uit de verkoop van gebouwen worden in verantwoorde beleggingsfondsen belegd teneinde de geprognostiseerde afname in bijdragen van parochianen op te kunnen vangen.

3.3 De taken van het parochiebestuur en de beheercommissies

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd dat het parochiebestuur zijn taken verricht aan de hand van het Algemeen Reglement voor het Bestuur van een parochie van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland. Voorts kan het parochiebestuur commissies en werkgroepen in het leven roepen. Een commissie kan als gedelegeerde een gedeelte van de taak van het parochiebestuur uitoefenen. In onze parochie zijn de volgende commissies: de lokale beheercommissies; de financiële commissie; de commissie herbestemming kerken, pastorieën en ander onroerend goed; de commissie pachten, huren en verzekeringen; de commissie communicatie; de commissie groot onderhoud van de gebouwen en tenslotte de commissie pastorale coördinatie.

De plaatselijke beheercommissies krijgen uitvoerig aandacht. Het reglement op de beheercommissies is op 27 februari 2021 vastgesteld. De lokale beheercommissies zijn belangrijke organen in de communicatie over het door het parochiebestuur vastgestelde beleid en de uitvoering ervan. Zowel het Pastorale als dit Bestuurlijke Beleids- en Gebouwenplan benadrukken het belang van een plaatselijke geloofsgemeenschap. Ontbreekt een beheercommissie ter plaatse en is er geen enkele uitvoering meer van taken, dan is er niet langer sprake van een gestructureerde lokale geloofsgemeenschap.

3.4 Visie op besturen: vele gaven, één Geest, vele leden, één lichaam

Het parochiebestuur bestuurt op hoofdzaken en maakt het mogelijk

- dat het Eucharistisch centrum goed geoutilleerd wordt en dat in de dorpen geloofsgemeenschappen present kunnen blijven,
- dat het een goede werkgever is die het welbevinden van de medewerkers in loondienst bewaakt en eveneens dat van de vrijwilligers,
- dat de communicatie met de leden open, transparant en periodiek is, dat de geloofsgemeenschappen worden bemoedigd te groeien in geloof en activiteiten,
- dat de gewijde begraafplaatsen goed worden beheerd met in achtneming van de veranderingen in het gebruik.

In het bestuur zijn de portefeuilles onder de bestuursleden verdeeld, te weten: voorzitter, vicevoorzitter, secretaris, penningmeester, personeel, begraafplaatsen en tevens stafmedewerker, communicatie, gemeenschappen.

Het bestuur heeft daarbij als visie, dat dat wat ter plaatse deskundig kan worden uitgevoerd, gebeurt op de locatie, tenzij dit gepaard gaat tegen onacceptabele kosten. Dit subsidiariteitsbeginsel kenmerkt onze Kerk.

4 Beleid in de periode 2023- 2027

4.1 Het ondersteunen van het pastoraat en de pastores

Dit Beleids- en Gebouwenplan is dienstbaar aan het pastoraat. Het pastorale beleid is erop gericht om mensen actief en op een verstaanbare manier met het Evangelie van Jezus Christus in aanraking te brengen. Een parochie van onderhoudspastoraat naar bloei, geeft hoop. Langs drie lijnen wordt het pastoraat behartigd:

- a. door uitvoering van het kernprogramma.
- b. door de zorg voor pastorale lokale nabijheid en ontmoetingen.
- c. door pastoraal ondernemerschap.

Vrijwilligers als leden van het ene lichaam blijven onmisbaar bij de uitvoering van alle onderdelen van het pastoraal beleid.

Het parochiebestuur wil de aandacht vestigen op de beleidslijnen b en c en wel om de volgende redenen:

1. Er zijn zorgen over het bereiken van jongeren in het pastoraat. In onze parochie is het Pastoor Veerfonds, dat overeenkomstig de wens van de erflater ingezet dient te worden voor het jongerenpastoraat.
2. Belangrijk is om volksvroomheid in de vorm van Mariaverering, processies en bedevaarten te koesteren en te verdiepen. Zij zijn een belangrijke voedingsbron voor het geloof. Die volksvroomheid kan ook een plaatselijk karakter hebben. Plaatselijke initiatieven zijn daarom

nodig. De financiële ondersteuning van deze activiteiten kan mede uit de reguliere kosten eredienst geschieden, omdat daar ruimte ontstaat door andere beleidsmaatregelen.

4.2 De zorg voor het personeel in loondienst

Het bestuur is verantwoordelijk voor het personeel in loondienst.

Beleidsmaatregelen:

- a. Omdat de focus meer komt te liggen op centralisatie, vragen de taken en deskundigheden van het parochiesecretariaat doorlopend om aandacht.
- b. Vacatures in functies van dirigenten en organisten zullen alleen in overleg met de pastores worden opgevuld, waarbij het totaal beeld van de liturgie in de parochie leidend is. Het parochiebestuur stelt in verband met de huidige en toekomstige situatie uiterlijk 1 juli 2024 een beleid vast voor de noodzakelijk geachte totale voorzieningen.
- c. In deze beleidsperiode zal het parochiebestuur periodiek het welbevinden van het personeel in loondienst bewaken aan de hand van een vragenlijst 'Welbevinden'.
- d. Er komt één lijn voor alle afspraken en contracten in onze parochie.

4.3 De zorg voor de vrijwilligers

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor de vrijwilligers die de pastorale taken faciliteren en ondersteunen. Hetzelfde geldt voor de vrijwilligers in het bestuur van de parochie en zij die de goede gang van zaken op de locaties ondersteunen.

Beleidsmaatregelen in deze beleidsperiode:

- a. Wat ter plaatse door de beheercommissies aan activiteiten kan gebeuren, dient, onder eindverantwoordelijkheid van het parochiebestuur en de pastoor, ter plaatse te gebeuren.
- b. De pastores begeleiden het transitieproces naar een andere wijze van geloofsgemeenschap zijn, met of zonder kerkgebouw.
- c. Het oude plan 'vrijwilligersbeleid' wordt zodanig geformuleerd en opgezet, dat het in een organisatie met slechts enkele werknemers en veel vrijwilligers ook uitvoerbaar is.
- d. Om de gevoelde matige communicatie tussen parochiebestuur en beheercommissies te verbeteren zal het parochiebestuur periodiek het welbevinden van de leden van de beheercommissies bewaken aan de hand van een 'Vragenlijst Welbevinden' en tijdens een jaarlijks gesprek tussen het bestuurslid 'Gemeenschap' en elke beheercommissie afzonderlijk.
- e. De veiligheid van werknemers en vrijwilligers tijdens hun werkzaamheden is een 'must'. Een Risico-Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) is dan ook een verplichting. Het vastgestelde RI&E instrument van 29 januari 2019 wordt vóór 1 februari 2024 geactualiseerd, waarna de te verrichten maatregelen op werkplekken ingevoerd worden.
- f. Met ingang van het boekjaar 2025 wordt 'de parochiële regeling vrijwilligersvergoeding' aangepast. Het parochiebestuur zal tijdig deze nieuwe regeling bekend maken. De situatie thans dient in acht genomen te worden: Overeenkomstig de regelgeving van de Belastingdienst is alleen het parochiebestuur bevoegd hierover te besluiten. Dit geldt ook voor vergoedingen aan nieuwe vrijwilligers.

4.4 Kerkgebouwen, pastorieën, andere gebouwen, bezittingen, financiën waaronder vermogensbeheer. Duurzaamheid, het sociale gezicht en solidariteit

In deze beleidsperiode is de positie van de kerkgebouwen en pastorieën als volgt:

A. Reeds onttrokken aan de goddelijke eredienst zijn de kerken van **Aalten, Bredevoort, Harreveld, Meddo, Rekken en Vragender.**

B. De andere kerkgebouwen en pastorieën

Beltrum: de kerk van OLV ten Hemelopneming zal vooralsnog open blijven. In deze beleidsperiode worden uitdrukkelijk de ontwikkelingen parochie-breed en lokaal gevolgd.

Eibergen: In de loop van 2023 wordt opnieuw een parochieavond te Eibergen belegd, waarop het voorstel dat op termijn de procedure gestart wordt om de kerk van de H. Mattheus te onttrekken aan de goddelijke eredienst.

Groenlo: De basiliek van de H. Calixtus blijft Eucharistisch Centrum.

Lichtenvoorde: In 2023 wordt een parochieavond te Lichtenvoorde gehouden over lokale ontwikkelingen en de gesprekken tussen een regionale zorgaanbieder en het parochiebestuur, waarbij ook de gemeente Oost Gelre is betrokken.

Lievelde: Voor het onttrekken van de kerk aan de goddelijke eredienst wordt zo spoedig mogelijk in 2023 de procedure opgestart, waarna de verkoop aan een plaatselijke stichting.

Mariënveld: Voor het onttrekken van de kerk aan de goddelijke eredienst zal uiterlijk 1 oktober 2023 de procedure starten, De gang van zaken is deels afhankelijk van de initiatieven van een plaatselijke denktank en een mogelijke koper.

Neede: De kerk van de H. Caecilia zal vooralsnog open blijven. In deze beleidsperiode worden uitdrukkelijk de ontwikkelingen parochie-breed en lokaal gevolgd.

Rietmolen: Voor het onttrekken van de kerk aan de goddelijke eredienst wordt in de loop van 2023 de procedure gestart. Kerk en pastorie staan op dit moment in de openbare verkoop.

Winterswijk: In 2023 wordt er een parochieavond gehouden te Winterswijk als vervolg op die van 22 maart 2022. Wat is de stand van zaken betreffende de geloofsgemeenschap en wat zijn de externe ontwikkelingen ter plaatse?

Zieuwent: De kerk blijft vooralsnog open. In deze beleidsperiode wordt gezien wat de toekomst van deze zeer onderhoudsgevoelige kerk zal zijn in het licht van de ontwikkelingen parochie-breed.

C. Ander onroerend goed

Behalve de eigendommen die een behoorlijk rendement opleveren, worden in deze beleidsperiode verhuurde of leegstaande gebouwen verkocht of incidenteel in erfpacht ondergebracht. Verpachte landerijen blijven gehandhaafd.

D. Duurzaamheid, het sociale gezicht van onze kerkgebouwen en solidariteit **Duurzaamheid**

Het verantwoord omgaan met de schepping is een opdracht. De verandering van het klimaat stelt ons voor de taak om naar vermogen een bijdrage te leveren aan het behoud van leven op onze planeet voor de volgende generaties.

Beleid: Het parochiebestuur zal voorstellen uitwerken voor en uitvoering geven aan een duurzame kerk.

Het sociale gezicht van onze kerkgebouwen en de solidariteit

In deze tijden, waarin het nieuws wordt gedomineerd door crisis op crisis en de sociale gevolgen daarvan, kunnen kerkgebouwen een sociaal gezicht laten zien. Die inzet van kerkleden voor dat sociale gezicht behoort bij de hoofdtaak van de Caritas. In samenwerking kan die taak verbreed worden. Bisschop H. van den Hende, bisschop van het bisdom Rotterdam en voorzitter van de Nederlandse Bisschoppenconferentie, constateert, dat mensen vaak tevergeefs wachten op een signaal van de kerk. Met het openstellen van kerken voor bezoekers én voor voedselbanken, worden er volgens hem goede stappen gezet om 'een instrument te zijn van liefde in de wereld van vandaag'.

Beleid in deze beleidsperiode:

Beginnend in dit jaar zal het parochiebestuur de zorg voor pastorale lokale nabijheid en ontmoetingen van en tussen parochianen en anderen ondersteunen in overleg met de parochiële Caritas. Het betreft de andere zijde van ons gelovig zijn, nl. de zorg voor de noden dichtbij. Voorts zal het parochiebestuur bij de herinrichting van de pastorie in Groenlo tot pastorale centrum er zorg voor dragen dat dit gebouw meer wordt dan alleen een plaats voor vergadering en toerusting. Sociale activiteiten op andere locaties, afhankelijk van de spankracht daar, dienen gestimuleerd te worden. Voor de noden veraf zal het parochiebestuur ook in overleg gaan met de PCI.

E. Financiën waaronder vermogensbeheer.

1 De actie Kerkbalans wordt in deze beleidsperiode centraal aangestuurd. De feitelijke uitvoering gebeurt in de dorpen afzonderlijk. Een geloofsgemeenschap kan, naast de algemene informatie over de actie, in een flyer haar activiteiten kort en krachtig verwoorden en voorzien van aanprekende afbeeldingen.

2 Voor 1 juli 2023 wordt de boekhouding grotendeels gecentraliseerd en daarmee grotendeels ook de nu nog decentrale werkzaamheden. De 60 bankrekeningen worden afgebouwd. De beheercommissies dienen echter zicht te kunnen houden op de lokale financiën. Twee keer per boekjaar, bij de begroting en de jaarrekening, ontvangen zij deze stukken. In gemeenschappelijke vergaderingen met de penningmeester wordt toelichting gegeven en kunnen vragen worden gesteld.

3 In deze beleidsperiode wordt voor het vermogen van de parochie, bestaande uit:

- * Rekeningcourant saldi, spaarrekeningen en deposito's.
- * Beleggingen bij het Vermogens Fonds Aartsbisdom Utrecht (VAU) en bij de Rabobank.
- * Onroerende goederen bestaande uit pastorieën, enkele winkelpanden, een paar andere gebouwen en landerijen, het volgende beleid gevoerd:

De verdeling zal bij benadering respectievelijk ca. 20%, 55% en 25 % zijn.

Door deze verdeling is sprake van een voldoende risicospreiding. Het vermogen van de parochie wordt belegd met een defensief risicoprofiel.

4.5 De parochiële begraafplaatsen

Onze parochiële begraafplaatsen worden beheerd door toegewijde vrijwilligers. Het dalend aantal kerkelijke uitvaarten en ook de tendens van meer crematies is nu al van invloed op de ambiance en indeling van de ruimte. Het vanuit het verleden gevoerde beleid inzake grafrechten en het al dan niet verlengen daarvan, kan gevolgen hebben voor de begraafplaatsen als gewijde gedenkparken. Op termijn zullen steeds meer graven worden geruimd waardoor grafstenen verdwijnen. Daarmee is het gevaar dat een begraafplaats steeds minder een plek wordt van het cultuurhistorisch erfgoed in het eigen dorp. Begraafplaatsen zouden meer uitdrukking kunnen geven aan de behoefte aan groen en verstillig.

1 a Het parochiebestuur wil in deze beleidsperiode, maar vóór 1 januari 2025, ter inspiratie in gesprek gaan met de beheercommissies en werkgroepen van vrijwilligers. Er zijn voorbeelden van begraafplaatsen elders als gewijde en zingevende gedenkplaatsen.

1 b Tegelijkertijd wordt een onderzoek gestart naar de exploitatie, de reserveringen voor het onderhoud van de begraafplaatsen en de gevolgen daarop van het te verwachten verminderde aantal begravingen of verstrooiingen van as (inclusief urnengraven).

2 Het hanteren van dorpseigen tarieven op de begraafplaatsen wordt in deze beleidsperiode gehandhaafd.

3 Vóór 1 januari 2026 ontwikkelt het parochiebestuur beleid, dat een mogelijkheid biedt om parochiële begraafplaatsen over te dragen aan rechtspersonen. De richtlijnen van het Aartsbisdom, 'Overdracht van beheer en eigendom, alsmede splitsing van begraafplaatsen' (26-11-2019) zijn hierbij leidend.

4 Uit respect voor hun arbeid in de geloofsgemeenschappen worden de graven van pastoors, kapelaans en zusters die in het gebied van de parochie hebben gewerkt en hier rusten op een sobere wijze onderhouden.

4.6 De interne en externe communicatie

De interne communicatie betreft de verbindingen met de verschillende geledingen in de organisatie.

Het beleid staat hierboven in hoofdstuk 4.3 'De zorg voor de vrijwilligers'.

De externe communicatie betreft de verbinding naar de parochianen in de vorm van mededelingen en vooral ook door geloofscommunicatie.

1 In deze beleidsperiode wordt de uitgave van vijf keer per jaar van het parochieblad 'De Verbinding' gehandhaafd.

2. Eveneens wordt 11 keer per jaar de digitale Nieuwsbrief gecontinueerd en wordt er een plan bedacht om meer parochianen als abonnee te kunnen verwelkomen.

3. De kwetsbaarheid in de bemensing van de organisatie 'Communicatie' zal in deze beleidsperiode worden opgeheven.

3. Vóór 15 maart 2024 is er een conferentie 'De digitale kerk' met als ondertitel: 'middelen voor communicatie over zingeving en geloof in de Oost-Achterhoek'. Aan het eind van deze conferentie zijn er minstens drie eigentijdse nieuwe middelen waarvan er één in technische zin een uitdaging is voor jongeren.

5 Evaluatie

Het beleid in de periode 2023-2027 wordt op de volgende wijzen geëvalueerd:

1. Door het samenstellen van een jaarplan van september tot juli om aan het eind van het werkseizoen te kunnen bepalen wat het resultaat is en of bijstellingen nodig zijn.
2. Door het jaarlijks overleg tussen parochiebestuur en pastorale team, indien gewenst met andere vrijwilligers op kernfuncties.
3. Door het jaarlijks overleg met de beheercommissies in het najaar wanneer ook de begroting voor het nieuwe boekjaar besproken wordt.
4. Door de gesprekken tussen het parochiebestuur (te weten de bestuursleden Gemeenschappen en Personeel) en de leden van de beheercommissies en het personeel in loondienst aan de hand van het middel 'Bewaken Welzijn'. Zie ook hoofdstukken 4.2 en 4.3.

Groenlo, 16 maart 2023.

- 1. Deze samenvatting van het Bestuurlijk Beleids- en Gebouwenplan is digitaal verzonden aan de lokale secretariaten in onze parochie met het verzoek het door te zenden naar de leden van de beheercommissie.**
- 2. Ook het volledige Beleids- en Gebouwenplan is digitaal verzonden aan de lokale secretariaten.**
- 3. Tevens is daar één papieren exemplaar bezorgd.**